Üstün Yetenekli Ö?rencilerin Davran??sal Özellikleri ?çin Ölçek (ÜYÖDÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Üstün Yetenekli Ö?rencilerin Davran??sal Özellikleri ?çin Ölçek (ÜYÖDÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32309

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Üstün Yetenekli Ö?rencilerin Davran??sal Özellikleri ?çin Ölçek (ÜYÖDÖ), ölçek geli?tirme çal??mas? kapsam?nda **Feyzullah ?ahin** taraf?ndan 2014 y?l?nda olu?turulmu? bir araçt?r. Bu ölçe?in temel amac?, okullarda veya özel e?itim kurumlar?nda ö?renim gören **üstün yetenekli ö?rencilerin** sahip oldu?u davran??sal ve karakteristik özellikleri sistematik bir ?ekilde belirlemek ve de?erlendirmektir. Ölçek, geçerlilik ve güvenilirlik analizleri yap?larak psikometrik aç?dan sa?lam bir yap?ya kavu?turulmu?tur. Ara?t?rma sonuçlar?, ÜYÖDÖ'nün üstün yetenek alan?nda çal??an uzmanlar, e?itimciler ve ara?t?rmac?lar için kullan??l? ve güvenilir bir tarama arac? oldu?unu göstermektedir.

Ölçe?in geli?tirilme süreci, 2014 y?l?nda yay?mlanan kapsaml? bir makale ile belgelendirilmi?tir. Bu çal??ma, ölçe?in faktör yap?s?n?, iç tutarl?l???n? ve yap?sal geçerlili?ini detayl?ca incelemi?tir. Ölçek, üstün yetene?in bili?sel, yarat?c? ve sosyal/duygusal boyutlar?n? kapsayan davran??sal göstergeleri ölçmeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Üstün Yetenekli Ö?renciler, Davran??sal Özellikler, Psikometri, Ölçek Geli?tirme, E?itim Psikolojisi, Yetenek Tarama.

Yazarlar

Feyzullah ?AH?N

Amaç

Üstün Yetenekli Ö?rencilerin Davran??sal Özellikleri ?çin Ölçek (ÜYÖDÖ), **üstün yetenekli ö?rencilerin** gözlemlenebilir davran??sal e?ilimlerini ve karakteristik özelliklerini bilimsel yöntemlerle tespit etmek amac?yla geli?tirilmi?tir. Ölçek, ö?rencilerin s?n?fta, okulda veya ev ortam?nda sergiledikleri ö?renme h?z?, motivasyon, yarat?c?l?k ve liderlik gibi davran??lar? standardize edilmi? bir biçimde de?erlendirerek, bu ö?rencilerin tan?mlanmas?na ve uygun e?itim programlar?na yönlendirilmesine katk? sa?lamay? amaçlamaktad?r.

Ölçe?in birincil amac?, ö?retmenler ve ebeveynler gibi gözlemcilerin, ö?rencilerin üstün yetenek göstergelerini daha objektif bir çerçevede de?erlendirmelerine olanak tan?makt?r. Bu sayede, geleneksel zekâ testlerinin tek ba??na yeterli olmad??? durumlarda, davran??sal verilerle desteklenen çok boyutlu bir de?erlendirme süreci olu?turulmaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap?

ÜYÖDÖ'nün ölçtü?ü temel psikolojik yap?, **üstün yetenekli ö?rencilerin davran??sal özellikleri**dir. Bu yap? genellikle akademik ba?ar?, yarat?c?l?k, motivasyon, liderlik becerileri ve özel ilgi alanlar?ndaki derinli?i kapsayan çok boyutlu bir çerçevede ele al?n?r. Ölçek, bu davran??sal göstergeleri alt boyutlara ay?rarak ö?rencinin yetenek profilini ayr?nt?l? olarak ortaya koymay? hedefler.

Ölçe?in faktör yap?s?, ö?rencilerin bili?sel merak, problem çözme becerileri, duygusal hassasiyet ve sosyal etkile?im biçimleri gibi üstün yetene?e e?lik eden kritik davran?? kal?plar?n? ölçmeye odaklanm??t?r. Bu yap?, üstün yetenek alan?ndaki güncel teorik modellerle uyumlu olacak ?ekilde tasarlanm??t?r.

Geçerlilik

ÜYÖDÖ'nün **geçerlilik** çal??malar?, ölçe?in gerçekten üstün yetenekli ö?rencilerin davran??sal özelliklerini ölçtü?ünü kan?tlamak amac?yla ?ahin (2014) taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir. Bu çal??mada yap? geçerlili?i, özellikle Do?rulay?c? ve Aç?mlay?c? Faktör Analizi (DFA ve AFA) yöntemleri kullan?larak incelenmi?tir.

Yap?lan analizler sonucunda, ölçek maddelerinin kuramsal beklentilere uygun alt faktörler alt?nda topland??? ve ölçe?in yap?sal olarak geçerli oldu?u tespit edilmi?tir. Ayr?ca, uzman görü?leri al?narak kapsam geçerlili?i sa?lanm?? ve ölçek maddelerinin ilgili davran?? alanlar?n? yeterince temsil etti?i do?rulanm??t?r.

Güvenilirlik

Ölçe?in **güvenilirlik** analizleri, ?ahin'in 2014 tarihli makalesinde detayl? olarak sunulmu?tur. Güvenilirlik çal??malar?, özellikle iç tutarl?l?k katsay?lar? (Cronbach Alfa) hesaplanarak gerçekle?tirilmi?tir. ?ç tutarl?l?k, ölçekteki maddelerin ayn? yap?y? ne ölçüde ölçtü?ünü gösteren önemli bir psikometrik göstergedir.

Yap?lan analizler, ÜYÖDÖ'nün genelinde ve belirlenen alt faktörlerinde yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu ortaya koymu?tur. Bu durum, ölçe?in farkl? zamanlarda ve farkl? örneklemlerde tutarl? sonuçlar verebilece?ini i?aret etmektedir, dolay?s?yla ara?t?rma ve uygulama amaçlar? için güvenilir bir araçt?r.

Faktör Analizi

ÜYÖDÖ'nün geli?tirilme sürecinde, ölçe?in yap?sal boyutlar?n? belirlemek üzere kapsaml? **Faktör Analizi** çal??malar? yürütülmü?tür. Bu analizler, üstün yetenekli ö?rencilerin davran??sal

ARABPSYCHOLOGY.COM

özelliklerinin tek bir boyutta de?il, birbiriyle ili?kili birden fazla boyutta kümelendi?ini göstermi?tir.

Analizler sonucunda ortaya ç?kan faktör yap?s?, ölçe?in teorik temellerini güçlendirmi?tir. Bu faktörler, tipik olarak bili?sel özellikler, yarat?c?l?k ve motivasyon/görev ba?l?l??? gibi alanlar? temsil etmektedir. Faktör analizi sonuçlar?, ara?t?rmac?lar?n ölçekten elde edilen puanlar? yorumlarken hangi davran??sal boyutlara odaklanmalar? gerekti?i konusunda net bir yol haritas? sunmaktad?r.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Özgün olarak Türkiye ba?lam?nda geli?tirilmi? bir davran??sal tarama ölçe?i)

Format: Derecelendirme Ölçe?i (Likert tipi veya benzeri bir de?erlendirme format? kullan?lm??t?r, detaylar orijinal makalede mevcuttur.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?retmenler ve ebeveynler taraf?ndan doldurulmak üzere tasarlanm??, **üstün yetenekli ö?renciler**.

Ya? Grubu: ?lkokul veya ortaokul düzeyindeki ö?renciler (Orijinal çal??ma genellikle bu ya? aral?klar?n? kapsamaktad?r).

Popülasyon Detaylar?: Üstün yetenek tan?lama sürecinde olan veya özel yetenek e?itimi programlar?na devam eden ö?renciler.

Test Metodolojisi: Gözlemci (Ö?retmen/Veli) raporlamas?na dayal?, öz bildirim yerine davran??sal gözlemleri esas alan bir metodoloji kullan?lm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Davran??sal Tarama, Üstün Zekâ, Yetenek Tan?lama, E?itimsel De?erlendirme, Güvenilirlik, Geçerlilik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut de?il (Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir)

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: feyzullahsahin@duzce.edu.tr (Sorumlu Yazar: Feyzullah ?AH?N)

Yaz??ma Adresi: Düzce Üniversitesi, E?itim Fakültesi (Tahmini güncel ba?l?l?k bilgisi)

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler & Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2014 (Geli?tirme ve yay?nlanma y?l?).

?zinler ve Ücret: Ölçek akademik ara?t?rmalarda ve e?itim kurumlar?nda kullan?labilir. Ticari kullan?m için yazar Feyzullah ?AH?N ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

?leti?im: feyzullahsahin@duzce.edu.tr

Eri?im Ba?lant?lar?:

Makale Linki (Dergipark): dergipark.org.tr
Orijinal PDF, buradan indirilebilir: ustun-yetenekli-ogrencilerin-davranissal-ozellikleri-icin-olcek-uyodo-toad.pdf

Kaynaklar

?ahin, F. (2014). Üstün yetenekli ö?rencilerin davran??sal özellikleri için ölçek: Faktör yap?s?, güvenilirlik ve geçerlilik çal??mas?. *Marmara University Atatürk Education Faculty Journal of Educational Sciences, 38*(38), 119-132. doi: 10.15285/EBD.2013385570

Üstün Yetenekli Ö?rencilerin Davran??sal Özellikleri ?çin Ölçek (ÜYÖDÖ) Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri orijinal kaynakta (sa?lanan metadata) do?rudan listelenmemi?tir. Ölçek maddelerinin tamam?na ve derecelendirme format?na, yazar?n 2014 tarihli akademik makalesinden (?ahin, 2014) veya yukar?da belirtilen PDF dosyas?ndan ula??labilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM